TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2015. gada 24. jūnijā*

Apelācija — Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) — Finanšu atbalsta samazināšana — Ekstrapolācijas aprēķina metode — Eiropas Komisijas lēmuma pieņemšanas procedūra — Noteiktā termiņa neievērošana — Sekas

Lieta C-263/13 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2013. gada 14. maijā iesniedza

Spānijas Karaliste, ko pārstāv *A. Rubio González*, pārstāvis,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

otra lietas dalībniece –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *J. Baquero Cruz* un *A. Steiblytė*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*], tiesneši S. Rodins [*S. Rodin*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Bergere [*M. Berger*] un F. Biltšens [*F. Biltgen*] (referents),

ģenerāladvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – spāņu.

Spriedums

1 Ar apelācijas sūdzību Spānijas Karaliste prasa atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas spriedumu Spānija/Komisija (T-65/10, T-113/10 un T-138/10, EU:T:2013:93, turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums"), ar kuru Vispārējā tiesa noraidīja tās prasību atcelt Komisijas 2009. gada 30. novembra Lēmumu C(2009) 9270, 2009. gada 23. decembra Lēmumu C(2009) 10678 un 2010. gada 28. janvāra Lēmumu C(2010) 337 (turpmāk tekstā – "apstrīdētie lēmumi"), ar kuriem samazināts Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) atbalsts, kas piešķirts attiecīgi saskaņā ar Komisijas 1994. gada 9. decembra Lēmumu C(94) 3456 – 1. mērķa darbības programmai "Andalūzija" (1994–1999), ar Komisijas 1998. gada 5. februāra Lēmumu C(1998) 121 – 2. mērķa darbības programmai "Basku zeme" (1997–1999) un ar Komisijas 1994. gada 25. novembra Lēmumu C(1994) 3043/6 – 1. mērķa darbības programmai "Valensijas komūna" (1994–1999).

Atbilstošās tiesību normas

2 Saskaņā ar Padomes 1995. gada 18. decembra Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 1. lpp.) 1. panta 2. punktu ""pārkāpums" nozīmē Kopienas tiesību normas pārkāpumu, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt Kopienu budžetam vai to pārvaldītiem budžetiem: mazinot vai zaudējot ienākumus no Kopienu vārdā tieši izveidotajiem pašu resursiem vai veicot nepamatotus izdevumus".

3 Šīs regulas 3. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

"Lietas noilguma termiņš ir četri gadi no 1. panta 1. punktā minētā pārkāpuma izdarīšanas brīža. Nozaru noteikumos tomēr var paredzēt īsāku laiku, kas nevar būt mazāks par trim gadiem."

4 ERAF tika izveidots ar Padomes 1975. gada 18. marta Regulu (EEK) Nr. 724/75 (OV L 73, 1. lpp., un labojums OV 1975, L 110, 44. lpp.), kas vairākkārt grozīta un pēc tam no 1985. gada 1. janvāra aizstāta ar Padomes 1984. gada 19. jūnija Regulu (EEK) Nr. 1787/84 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu [neoficiāls tulkojums] (OV L 169, 1. lpp.).

5 1988. gadā struktūrfondu sistēma tika reformēta ar Padomes 1988. gada 24. jūnija Regulu (EEK) Nr. 2052/88 par struktūrfondu uzdevumiem un to efektivitāti, kā arī par to darbības saskaņošanu savā starpā un ar Eiropas Investīciju bankas un citu pastāvošo finanšu instrumentu darbību [neoficiāls tulkojums] (OV L 185, 9. lpp.).

6 Regula Nr. 2052/88 stājās spēkā 1989. gada 1. janvārī, un Padomei pēc Eiropas Kopienu Komisijas priekšlikuma tā bija jāpārskata līdz 1993. gada 31. decembrim.

7 Šī regula tika grozīta arī ar Padomes 1993. gada 20. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2081/93 (OV L 193, 5. lpp.), kura savukārt pati bija jāpārskata līdz 1999. gada 31. decembrim.

8 Ar šīm regulām tika izveidoti struktūrfondi [Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) Virzības nodaļa, Eiropas Sociālais fonds (ESF) un ERAF)], kas ir paredzēti tam, lai palīdzētu novērst galvenās reģionu atšķirības Eiropas Savienībā, it īpaši veicinot attīstību un strukturālus pielāgojumus reģionos, kuru attīstība atpaliek (1. mērķis), un atbalstot pārveidi reģionos, pierobežas reģionos vai reģionu daļās (tai skaitā darba tirgus apgabalos un pilsētās), ko smagi skar rūpniecības lejupslīde (2. mērķis).

9 Regulas Nr. 2052/88, kas grozīta ar Regulu Nr. 2081/93 (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 2052/88"), 7. panta "Saderīgums un kontrole" 1. punktā ir noteikts:

"Struktūrfondu, [Eiropas Investīciju bankas (EIB)] vai citu pastāvošu finanšu instrumentu finansētajiem pasākumiem ir jāatbilst Līgumu noteikumiem, pamatojoties uz tiem pieņemtajiem tiesību aktiem, kā arī Kopienas politikas virzieniem, tai skaitā tiem, kas attiecas uz konkurenci, publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, vides aizsardzību, kā arī jāatbilst vienlīdzīgu iespēju vīriešiem un sievietēm nodrošināšanas principam."

10 Padomes 1988. gada 19. decembra Regulas (EEK) Nr. 4253/88, ar ko paredz īstenošanas noteikumus Regulai Nr. 2052/88 attiecībā uz struktūrfondu, struktūrfondu un Eiropas Investīciju bankas un citu pastāvošo finansēšanas instrumentu darbības koordināciju [neoficiāls tulkojums] (OV L 374, 1. lpp.) un kura grozīta ar Padomes 1993. gada 20. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2082/93 (OV L 193, 20. lpp.; turpmāk tekstā – "Regula Nr. 4253/88"), 23. pantā "Finanšu kontrole" ir noteikts:

"1. Lai nodrošinātu, ka valsts vai privāto ieguldītāju īstenotās darbības ir sekmīgas, dalībvalstis darbību īstenošanas laikā veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai:

— regulāri pārbaudītu, vai Kopienas finansētās darbības ir veiktas pareizi,

— novērstu un apkarotu pārkāpumus;

— atgūtu līdzekļus, kas zaudēti pārkāpuma vai nolaidības rezultātā. Izņemot gadījumus, kad dalībvalsts un/vai starpnieks, un/vai ieguldītājs pierāda, ka nav vainīgs pārkāpumā vai nolaidībā, dalībvalsts ir pakārtoti atbildīga par nepamatoti izmaksāto summu atmaksāšanu. [..]

Dalībvalstis informē Komisiju par šajā nolūkā veiktajiem pasākumiem un it īpaši paziņo Komisijai to kontroles un vadības sistēmu aprakstu, kas izveidotas, lai nodrošinātu efektīvu darbību izpildi. Dalībvalstis regulāri informē Komisiju par administratīvo un tiesas procesu gaitu.

[..]

2. Neskarot dalībvalstu veiktās kontroles saskaņā ar valsts normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem vai [EEK] Līguma 206. pantu, vai jebkādu pārbaudi, kas ir organizēta saskaņā ar Līguma 209. panta c) punktu, Komisijas ierēdņi vai darbinieki izlases kārtībā var veikt pārbaudi uz vietas saistībā ar darbībām, kas tiek finansētas no struktūrfondiem, un saistībā ar vadības un kontroles sistēmām.

[..]

3. Trīs gadu laikā pēc pēdējā maksājuma, kas ir saistīts ar kādu darbību, atbildīgās institūcijas vai iestādes nodod Komisijas rīcībā visus attaisnojošos dokumentus, kas attiecas uz darbības izdevumiem un pārbaudēm."

11 Regulas Nr. 4253/88 24. pantā "Atbalsta samazināšana, apturēšana un atcelšana" ir noteikts:

"1. Ja izrādās, ka darbības vai pasākuma izpilde ne daļēji, ne pilnībā neattaisno piešķirto finanšu atbalstu, Komisija uzsāk šim gadījumam atbilstošu pārbaudi partnerības ietvaros, lūdzot dalībvalstij vai iestādēm, kuras dalībvalsts nozīmējusi darbības īstenošanai, noteiktā termiņā iesniegt savus apsvērumus.

2. Pēc šīs pārbaudes Komisija var samazināt vai apturēt atbalstu attiecīgajai darbībai vai pasākumam, ja pārbaude apstiprina pārkāpuma vai būtisku grozījumu esamību, kuri ietekmē darbības vai pasākuma īstenošanas raksturu vai apstākļus un attiecībā uz kuriem nav lūgts Komisijas apstiprinājums.

[..]”

12 Padomes 1988. gada 19. decembra Regulas (EEK) Nr. 4254/88, ar ko paredz Regulas Nr. 2052/88 īstenošanas noteikumus attiecībā uz Eiropas Reģionālās attīstības fondu [neoficiāls tulkojums] (OV L 374, 15. lpp.) un kura grozīta ar Padomes 1993. gada 20. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2083/93 (OV L 193, 34. lpp.), 11. pantā “Saderīguma kontrole” ir noteikts: “attiecīgajos gadījumos un saskaņā ar katram politikas virzienam piemērojamajām procedūrām dalībvalstis sniedz Komisijai informāciju par Regulas [..] Nr. 2052/88 7. panta 1. punktā paredzēto noteikumu ievērošanu”.

13 Pēc apspriešanās ar Reģionu attīstības un pārveides padomdevēju komiteju un EK līguma 147. pantā paredzēto komiteju un atsaucoties uz Regulas Nr. 4253/88 23. pantu, Komisija ir pieņēmusi vairākas īstenošanas regulas, kuru skaitā ir 1997. gada 15. oktobra Regula (EK) Nr. 2064/97, ar ko ievieš sīki izstrādātus noteikumus Regulas Nr. 4253/88 īstenošanai attiecībā uz to, kā dalībvalstis veic kopīgi ar struktūrfondiem finansēto darbību finanšu kontroli [neoficiāls tulkojums] (OV L 290, 1. lpp.).

14 Regulas Nr. 2064/97 8. pantā ir noteikts:

“1. Vēlākais, brīdī, kad tiek iesniegts pieteikums veikt galīgo maksājumu un galīgais izdevumu apstiprinājums attiecībā uz katru palīdzības veidu, dalībvalstis Komisijai iesniedz deklarāciju, [..] kuru sagatavo no izpildes dienesta funkcionāli neatkarīga persona vai dienests. Šajā deklarācijā apkopo iepriekšējo gadu pārbaužu slēdzienus, izvērtē, vai pieteikums veikt galīgo maksājumu ir pamatots, un to, vai galīgajā izdevumu apstiprinājumā ietvertie darījumi ir likumīgi un pareizi.

2. 1. punktā minētajā deklarācijā norāda konstatētās nopietnās vadības vai kontroles nepilnības, kā arī biežas nelikumības, ja konstatētie trūkumi un pārkāpumi liedz pieņemt pozitīvu lēmumu par pieteikuma veikt galīgo maksājumu un galīgā izdevumu sertifikāta derīgumu. Deklarācijā šajā situācijā novērtē problēmas apmēru un tās finansiālo ietekmi.

Šādos gadījumos Komisija var likt veikt turpmākas pārbaudes, lai pārkāpumi noteiktā laikā tiktu apzināti un koriģēti.”

15 Komisija 1997. gada 15. oktobrī pieņēma arī iekšējas vadlīnijas par neto finanšu korekcijām Regulas Nr. 4253/88 24. panta piemērošanas kontekstā. Minēto iekšējo vadlīniju 5. un 6. punktā Komisija ir precizējusi, ka, atkāpjoties no noteikuma, saskaņā ar kuru jebkura neto finanšu korekcija attiecas tikai uz atklāto pārkāpumu vai atklātajiem pārkāpumiem, lielāka finanšu korekcija ir paredzēta gadījumos, kuros Komisijai būtu pamatoti iemesli uzskatīt, ka pārkāpumi ir sistemātiski un atspoguļo tādus sistēmiskus trūkumus vadības, kontroles un revīzijas jomā, kuri varētu būt konstatējami veselā virknē līdzīgu gadījumu. Šādas finanšu korekcijas veikšanai Komisija izmanto ekstrapolāciju, proti, tā ņem vērā ar šo trūkumu saistītās administratīvās struktūras līmeni un specifiku, kā arī iespējamo ļaunprātības apmēru.

16 Regulas Nr. 2052/88 un Nr. 4253/88 tika atceltas no 2000. gada 1. janvāra ar Padomes 1999. gada 21. jūnija Regulu (EK) Nr. 1260/1999, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par struktūrfondiem (OV L 161, 1. lpp.).

17 Saskaņā ar tās 2. panta 1. punktu Regula Nr. 1260/1999 ir piemērojama ERAF, ESF, ELVGF Virzības nodaļai un Zivsaimniecības virzības finansēšanas instrumentam (ZVFI).

18 Šīs regulas 39. pantā “Labojumi finansējumā” ir noteikts:

“1. Dalībvalstis pirmām kārtām ir atbildīgas par pārkāpumu izmeklēšanu, rīkojoties saskaņā ar faktiem par jebkurām nozīmīgām izmaiņām, kas ietekmē palīdzības īstenošanas un pārraudzības raksturu vai nosacījumus, kā arī rada vajadzību veikt finanšu korekciju.

Dalībvalsts veic vajadzīgo finanšu korekciju saistībā ar atsevišķiem vai sistemātiskiem pārkāpumiem. Korekcijas, ko veic dalībvalsts, izpaužas kā pilnīga vai daļēja Kopienas ieguldījuma atcelšana. Tādējādi atbrīvojušos Kopienas fondus dalībvalsts var atkārtoti izmantot attiecīgajai palīdzībai atbilstīgi kārtībai, kas jānosaka, ievērojot 53. panta 2. punktu.

2. Ja pēc nepieciešamo pārbaužu pabeigšanas Komisija secina, ka:

a) dalībvalsts nav izpildījusi savas saistības saskaņā ar 1. pantu;

vai

b) darbība vai daļa no tās ne pilnībā, ne daļēji neattaisno fondu ieguldījumu;

vai

c) vadības vai kontroles sistēmā ir nopietni trūkumi, kas var novest pie sistemātiskiem pārkāpumiem;

Komisija aptur attiecīgos starpposma maksājumus un, norādot iemeslus, pieprasa dalībvalstij sniegt paskaidrojumus un, kur tas ir nepieciešams, veikt korekcijas noteiktā laikposmā.

Ja dalībvalsts iebilst pret Komisijas apsvērumiem, Komisija uzaicina dalībvalsti uz noklausīšanos, kurā abu pušu sadarbībā, kas balstās uz partnerības principiem, cenšas panākt vienošanos attiecībā uz šiem apsvērumiem un no tiem izrietošajiem secinājumiem.

3. Beidzoties Komisijas noteiktajam termiņam, ja nav panākta vienošanās un dalībvalsts nav veikusi korekcijas, kā arī ņemot vērā jebkādus dalībvalsts komentārus, trīs mēnešu laikā Komisija var nolemt:

a) samazināt [..] avansa maksājumu;

vai

b) veikt vajadzīgās finanšu korekcijas, pilnībā vai daļēji anulējot fondu ieguldījumu šai palīdzībai.

Komisija, lemjot par korekciju summu, saskaņā ar proporcionalitātes principu ņem vērā pārkāpuma vai izmaiņu veidu, kā arī dalībvalsts vadības vai kontroles sistēmā konstatēto trūkumu apmērus un to finansiālās sekas.

Ja tā nenolemj rīkoties atbilstoši a) vai b) apakšpunktam, starpposma maksājumu apturēšana tūlīt zaudē spēku.

[..]”

19 Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 12. jūlija Regulā (EK) Nr. 1783/1999 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu (OV L 213, 1. lpp.), ar kuru atcēla Regulu Nr. 4254/88, nav iekļauti noteikumi par finanšu korekcijām.

20 Komisijas 2001. gada 2. marta Regulas (EK) Nr. 448/2001, ar ko paredz sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EK) Nr. 1260/1999 attiecībā uz procedūru finanšu korekciju izdarīšanai palīdzībā, kas piešķirta no struktūrfondiem (OV L 64, 13. lpp.), 5. pantā ir noteikts:

“1. Termiņš, kurā attiecīgā dalībvalsts var saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1260/1999 39. panta 2. punkta pirmo daļu iesniegt savas piezīmes un vajadzības gadījumā izdarīt korekcijas, ir divi mēneši, izņemot attiecīgi pamatotus gadījumus, kad Komisija tam var atvēlēt vairāk laika.

2. Ja Komisija ierosina finanšu korekcijas, pamatojoties uz ekstrapolāciju vai vienotu likmi, dalībvalstij ir iespēja, pārbaudot attiecīgos dokumentus, parādīt, ka faktiski pārkāpums nav bijis tik apjomīgs, kā to novērtējusi Komisija. Vienojoties ar Komisiju, attiecīgā dalībvalsts var veikt šo pārbaudi tikai attiecībā uz konkrēto dokumentu daļu vai paraugu. Izņemot attiecīgi pamatotus gadījumus, šai pārbaudei atvēlētais laiks nepārsniedz divus papildu mēnešus pēc 1. punktā minētā divu mēnešu perioda. Šādas pārbaudes rezultātus pārbauda tā, kā paredzēts Regulas (EK) Nr. 1260/1999 39. panta 2. punkta otrajā daļā. Komisija ņem vērā visus pierādījumus, ko attiecīgā dalībvalsts iesniegusi, ievērojot termiņus.

3. Ikreiz, kad attiecīgā dalībvalsts iebilst pret Komisijas apsvērumiem un tiek uzklausīta saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1260/1999 39. panta 2. punkta otro daļu, no uzklausīšanas dienas sākas trīs mēnešu periods, kurā Komisija var pieņemt lēmumu saskaņā ar minētās regulas 39. panta 3. punktu."

21 Regula Nr. 1260/1999, kura Padomei bija jāpārskata, vēlākais, līdz 2006. gada 31. decembrim, tika atcelta ar Padomes 2006. gada 11. jūlija Regulu Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu (OV L 210, 25. lpp.); saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu tā ir piemērojama minētajiem fondiem, neskarot īpašus noteikumus, kas paredzēti regulās, kuras attiecas uz katru no šiem fondiem.

22 Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Regulā (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Regulas (EK) Nr. 1783/1999 atcelšanu (OV L 210, 1. lpp.) nav nevienas procesuālas tiesību normas, kas attiektos uz finanšu korekcijām, kuras var piemērot Komisija. Tas pats attiecas uz Komisijas 2006. gada 8. decembra Regulu (EK) Nr. 1828/2006, kas paredz noteikumus par to, kā īstenot Regulu Nr. 1083/2006 un Regulu Nr. 1080/2006 (OV L 371, 1. lpp.).

23 Uz minētajām finanšu korekcijām attiecas visiem trim fondiem kopējie noteikumi, kas izklāstīti Regulas Nr. 1083/2006 99.–102. pantā.

24 Minētās regulas 100. pantā "Procedūra" ir noteikts:

"1. Pirms Komisija pieņem lēmumu par finanšu korekciju, tā sāk procedūru, informējot attiecīgo dalībvalsti par saviem provizoriskiem secinājumiem un pieprasot, lai dalībvalsts divos mēnešos iesniedz savus komentārus.

Ja Komisija ierosina finanšu korekciju, pamatojoties uz ekstrapolāciju vai vienotu likmi, dalībvalstij pēc attiecīgo dokumentu izskatīšanas dod iespēju pierādīt, ka faktiskā neatbilstība ir mazāka par Komisijas aplēsēm. Vienojoties ar Komisiju, dalībvalsts var ierobežot šo izskatīšanu, pārbaudot vienīgi attiecīgo dokumentu atbilstīgu daļu vai paraugu. Izņemot attiecīgi pamatotus gadījumus, šai izskatīšanai paredzētais termiņš nepārsniedz divus mēnešus pēc pirmajā daļā minētā divu mēnešu termiņa.

2. Komisija ņem vērā jebkurus pierādījumus, ko dalībvalsts iesniegusi 1. punktā minētajā termiņā.

3. Ja dalībvalsts nepiekrīt Komisijas provizoriskajiem secinājumiem, Komisija uzaicina dalībvalsti uz noklausīšanos, kurā abas puses, sadarbojoties partnerībā, cenšas panākt vienošanos par apsvērumiem un secinājumiem, kas no tiem izriet.

4. Ja panākta vienošanās, dalībvalsts var attiecīgos Kopienas fondus izmantot atkārtoti saskaņā ar 98. panta 2. punkta otro daļu.

5. Ja sešos mēnešos pēc noklausīšanās dienas nav panākta vienošanās, Komisija pieņem lēmumu par finanšu korekciju, ņemot vērā visu procedūras laikā iesniegto informāciju un apsvērumus. Ja noklausīšanās nenotiek, sešu mēnešu laikposms sākas divus mēnešus no dienas, kurā saņemta Komisijas sūtītā ielūguma vēstule."

25 Regulas Nr. 1083/2006 108. panta "Stāšanās spēkā" pirmajā un otrajā daļā ir paredzēts:

"Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šīs regulas 1. līdz 16., 25. līdz 28., 32. līdz 40., 47. līdz 49., 52. līdz 54., 56., 58. līdz 62., 69. līdz 74., 103. līdz 105. un 108. pantu piemēro no šīs regulas spēkā stāšanās dienas vienīgi attiecībā uz programmām laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam. Pārējos noteikumus piemēro no 2007. gada 1. janvāra."

26 Regula Nr. 1083/2006 tika atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (OV L 347, 320. lpp.) un kuras 145. panta 6. punktā ir noteikts, ka, "lai veiktu finanšu korekcijas, Komisija, izmantojot īstenošanas aktus, pieņem lēmumu sešos mēnešos no uzklausīšanas dienas vai no dienas, kad tiek saņemta papildinformācija, gadījumā, ja dalībvalsts pēc uzklausīšanas piekrīt iesniegt šādu papildinformāciju, [ka] Komisija ņem vērā visu procedūras gaitā iesniegto informāciju un apsvērumus [un, ka], ja uzklausīšana nenotiek, sešu mēnešu termiņš sākas divus mēnešus no dienas, kad saņemta Komisijas sūtītā uzklausīšanas ielūguma vēstule".

27 Saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 154. pantu, šīs regulas 145. pantu piemēro no 2014. gada 1. janvāra.

28 145. pants ir iekļauts Regulas Nr. 1303/2013 ceturtajā daļā, kurā ir izklāstīti ERAF, ESF, Kohēzijas fondam un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondam piemērojamie vispārējie noteikumi par vadību un kontroli, finanšu vadību, pārskatiem un finanšu korekcijām.

29 Ne Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulā (ES) Nr. 1301/2013 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un īpašiem noteikumiem attiecībā uz mērķi "Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai" un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1080/2006 (OV L 347, 289. lpp.), ne Komisijas 2014. gada 3. marta Deleģētajā regulā (ES) Nr. 480/2014, ar kuru papildina Regulu (ES) Nr. 1303/2013 (OV L 138, 5. lpp.), nav iekļautas tiesību normas par procedūru attiecībā uz finanšu korekcijām, kuras var piemērot Komisija.

Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētie lēmumi

30 Šīs lietas rašanās faktus, kā tie izklāstīti pārsūdzētā sprieduma 1.–9. punktā, var apkopot šādi.

31 Komisija ar 1994. gada 9. decembra Lēmumu C(94) 3456, 1998. gada 5. februāra Lēmumu C(98) 121 un 1994. gada 25. novembra Lēmumu C(1994) 3043/6 attiecīgi apstiprināja darbības programmu "Andalūzija", kas atbilst 1. mērķim (1994.–1999. gads), darbības programmu "Basku zeme", kas atbilst 2. mērķim (1997.–1999. gads), un darbības programmu "Valensijas komūna", kas atbilst 1. mērķim (1994.–1999. gads).

32 Šo programmu noslēguma revīzijā Komisija atlasīja noteiktus projektus kontroles veikšanai. Atlasīto projektu pārbaudē esot konstatēti vairāki pārkāpumi, no kuriem daži bija atkārtoti un kurus būtībā veidoja Savienības tiesību normu pārkāpumi publiskā iepirkuma jomā, kā arī struktūrfondu jomā piemērojamo noteikumu pārkāpumi. Komisija šos pārkāpumus kvalificēja kā sistēmiskus.

33 Pēc vairākkārtējas informācijas apmaiņas starp Komisiju un Spānijas iestādēm Komisija nolēma samazināt ERAF atbalstu, kas piešķirts katrai no minētajām darbības programmām, ekstrapolējot uz šīm programmām kopumā sistēmiskās kļūdas, kuras tā esot atklājusi atlasīto projektu pārbaudē.

34 Konkrēti, veicot darbības programmas "Andalūzija" noslēguma revīziju, Komisija pēc nejaušības principa no 5319 projektiem atlasīja 37 projektus, kuru summa ir EUR 870 341 396, proti, 16,69 % no deklarēto izdevumu galīgās summas, pamatojoties uz atlasi pēc naudas vienības principa un izmantojot revīzijas programmatūru *Audit Command Language* (*ACL*) – datorizētu revīzijas instrumentu. Šīs revīzijas secinājumi tika paziņoti Spānijas iestādēm ar 2004. gada 19. oktobra un 2006. gada 10. aprīļa ziņojumiem. Pēc tam, kad Komisija un Spānijas iestādes bija vairākkārt paudušas savus apsvērumus un apmainījušās ar informāciju, 2008. gada 2. un 3. jūlijā Briselē (Beļģija) notika uzklausīšana. Uzklausīšanas rezultātā Spānijas iestādes apņēmās trīs nedēļu laikā iesniegt papildu informāciju par attiecīgo darbību atbilstīgumu. Šī papildu informācija tika sniegta ar 2008. gada 22. jūlija un 5. augusta vēstulēm. Komisija savus galīgos secinājumus Spānijas iestādēm pauda ar 2009. gada 19. marta vēstuli. Spānijas iestādes sniedza atbildi ar 2009. gada 21. aprīļa vēstuli.

35 Komisija ar 2009. gada 30. novembra Lēmumu C(2009) 9270 darbības programmai "Andalūzija" piešķirto ERAF atbalstu EUR 3 323 249 050,16 samazināja par EUR 219 334 437,31. Šis samazinājums atbilst to pārkāpumu, kurus Komisija kvalificējusi kā sistēmiskus, ekstrapolācijai uz visu darbības programmu.

36 Veicot darbības programmas "Basku zeme" noslēguma revīziju, Komisija pēc nejaušības principa no 3348 projektiem atlasīja 37 projektus, kuru summa ir EUR 266 765 981, kas atbilst 36,98 % no deklarētajiem galīgajiem izdevumiem, piemērojot to pašu metodi, kura tika izmantota attiecībā uz darbības programmu "Andalūzija". Šīs revīzijas rezultāti un secinājumi tika paziņoti Spānijas iestādēm 2005. gada 17. augusta un 2007. gada 24. septembra ziņojumos. Pēc vairākkārtējas apmaiņas ar apsvērumiem un informāciju 2009. gada 22. un 23. janvārī Briselē notika uzklausīšana. Uzklausīšanas rezultātā Spānijas iestādes apņēmās trīs nedēļu laikā iesniegt papildu informāciju par attiecīgo darbību atbilstīgumu. Šī papildu informācija tika nosūtīta ar 2009. gada 16. februāra vēstuli un 2009. gada 10., 23. un 24. februāra e-pastiem. Komisija savus galīgos secinājumus Spānijas iestādēm pauda ar 2009. gada 29. jūlija vēstuli. Spānijas iestādes sniedza atbildi ar 2009. gada 15. septembra vēstuli.

37 Ar savu 2009. gada 23. decembra Lēmumu C(2009) 10678 Komisija darbības programmai "Basku zeme" piešķirto ERAF atbalstu EUR 301 152 434 samazināja par EUR 27 884 692,27. Šis samazinājums atbilst to pārkāpumu, kurus Komisija kvalificējusi kā sistēmiskus, ekstrapolācijai uz visu darbības programmu.

38 Veicot darbības programmas "Valensijas komūna" noslēguma revīziju, Komisija pēc nejaušības principa no 7862 projektiem atlasīja 38 projektus, kuru summa ir EUR 607 075 404,63, kas atbilst 28,72 % no deklarētajiem galīgajiem izdevumiem, piemērojot to pašu metodi, kura tika izmantota attiecībā uz abām pārējām darbības programmām. Šīs revīzijas rezultāti un secinājumi tika paziņoti Spānijas iestādēm 2004. gada 10. jūnija un 2006. gada 10. aprīļa ziņojumos. Pēc tam, kad Komisija un Spānijas iestādes bija vairākkārt paudušas savus apsvērumus un apmainījušās ar informāciju, 2008. gada 4. un 5. novembrī Briselē notika uzklausīšana. Uzklausīšanas rezultātā Spānijas iestādes apņēmās trīs nedēļu laikā iesniegt papildu informāciju par attiecīgo darbību atbilstīgumu. Šī informācija tika sniegta ar 2008. gada 24. novembra vēstuli. Komisija savus galīgos secinājumus Spānijas iestādēm pauda ar 2009. gada 29. maija vēstuli. Spānijas iestādes sniedza atbildi ar 2009. gada 3. jūlija vēstuli un 2009. gada 7. jūlija e-pastu.

39 Ar savu 2010. gada 28. janvāra Lēmumu C(2010) 337 Komisija darbības programmai "Valensijas komūna" piešķirto ERAF atbalstu EUR 1 298 056 426,49 samazināja par EUR 115 612 377,25. Šis samazinājums atbilst to pārkāpumu, kurus Komisija kvalificējusi kā sistēmiskus, ekstrapolācijai uz visu darbības programmu.

Prasības Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

40 Ar prasības pieteikumiem, kuri Vispārējās tiesas kancelejā iesniegti attiecīgi 2010. gada 11. februārī (lieta T-65/10), 2010. gada 8. martā (lieta T-113/10) un 2010. gada 24. martā (lieta T-138/10), Spānijas Karaliste cēla prasības par apstrīdēto lēmumu atcelšanu.

41 Ar Vispārējas tiesas septītās palātas priekšsēdētāja 2010. gada 26. aprīļa rīkojumu šīs trīs lietas tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesam, kā arī sprieduma taisīšanai.

42 Šo prasību pamatojumam Spānijas Karaliste bija izvirzījusi četrus pamatus. Pirmais pamats attiecās uz Regulas Nr. 4253/88 24. panta pārkāpumu, jo Komisija neesot drīkstējusi veikt šajā tiesību normā paredzētās finanšu korekcijas, izmantojot ekstrapolāciju. Otrais pamats, kas izvirzīts pakārtoti, attiecās uz Regulas Nr. 4253/88 24. panta pārkāpumu un LES 4. panta 3. punkta pārkāpumu, jo attiecīgajos grozītajos iepirkumos neesot konstatēta neviena vadības, kontroles vai revīzijas sistēmas nepilnība. Trešais pamats, kas arī izvirzīts pakārtoti, attiecās uz Regulas Nr. 4253/88 24. panta pārkāpumu, jo Komisijas atlasītie projekti, uz kuru pamata veiktas finanšu korekcijas, izmantojot ekstrapolāciju, neesot reprezentatīvi attiecībā uz konkrētajām darbības programmām. Ceturtais pamats attiecās uz Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta pirmās daļas, kā arī uz saprātīga termiņa ievērošanas principa pārkāpumu, jo Komisija esot nokavējusi termiņu, kas noteikts attiecīgo finanšu korekciju veikšanai.

43 Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa secīgi noraidīja ceturto, pirmo, otro un trešo pamatu un tādējādi – minētās prasības kopumā.

Lietas dalībnieku prasījumi Tiesā

44 Spānijas Karaliste savā apelācijas sūdzībā lūdz Tiesu:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu;

— pašai galīgi izspriest lietu un atcelt apstrīdētos lēmumus, kā arī

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

45 Komisija lūdz Tiesu:

— noraidīt apelācijas sūdzību un

— piespriest Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

Lietas dalībnieku argumenti

46 Savas apelācijas sūdzības pamatojumam Spānijas Karaliste izvirza divus pamatus. Pirmais pamats attiecas uz kļūdu tiesību piemērošanā, kuru Vispārējā tiesa esot pieļāvusi, uzskatot, ka Regulas Nr. 4253/88 24. panta 2. punkts ir juridiskais pamats, kas ļauj Komisijai veikt finanšu korekcijas, izmantojot ekstrapolāciju. Ar savu otro pamatu Spānijas Karaliste pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi kļūdas tiesību piemērošanā attiecībā uz Komisijas šajā lietā izmantotās ekstrapolācijas uzticamības, konsekventuma, atbilstības un pienācīguma kontroli, jo, pirmkārt, atlasē iekļautā projektu kopa esot noteikta uz deklarēto izdevumu pamata, nevis piešķirtā atbalsta apmēra, otrkārt, izdevumi,

kuri nav līdzfinansēti un kurus šī dalībvalsts ir atsaukusi, esot ņemti vērā šajā saistībā, treškārt, Komisijas atlasītā projektu kopa neesot viendabīga un, ceturtkārt, minētā projektu kopa neesot uzskatāma par pietiekami uzticamu.

47 Komisija būtībā apgalvo, ka pirmais pamats ir jānoraida kā nepamatots. Runājot par otro pamatu, tas attiecoties uz faktiska rakstura jautājumiem un tāpēc tas esot jānoraida kā nepieņemams vai jebkurā gadījumā kā nepamatots.

Tiesas vērtējums

48 Lai lemtu par šo apelācijas sūdzību, vispirms ir jānorāda, ka pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa ir lēmusi par Spānijas Karalistes iesniegtām prasībām atcelt tiesību aktus un šīs prasības noraidījusi pēc tam, kad tā nosprieda, ka četri šīs dalībvalsts izvirzītie pamati nav pamatoti.

49 Konkrēti Vispārējā tiesa vispirms izvērtēja ceturto pamatu, ar kuru būtībā tiek apgalvots, ka Komisija apstrīdētos lēmumus pieņēma termiņos, kurus nevarot uzskatīt par saprātīgiem. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 56. punktā tomēr noraidīja šo pamatu kā nepamatotu. Šādi rīkojoties, Vispārējā tiesa ir atzinusi apstrīdēto lēmumu formālo likumību.

50 Taču šajā ziņā no pamatojuma, kas izklāstīts spriedumu Spānija/Komisija (C-192/13 P, EU:C:2014:2156) un Spānija/Komisija (C-197/13 P, EU:C:2014:2157) 56.–89. punktā, kā arī 93. un 94. punktā, izriet, ka, sākot no 2000. gada, Komisijai lēmums par finanšu korekciju veikšanu ir jāpieņem tiesību aktos noteiktā termiņā un šā termiņa ilgums atšķiras atkarībā no piemērojamā tiesiskā regulējuma.

51 Tiesa uzskata, ka Savienības tiesībās pašreizējā stāvoklī nav neviena elementa, kas varētu likt apšaubīt šo judikatūru, un ka – gluži pretēji – tā ir attiecināma uz šo lietu.

52 Tādējādi saskaņā ar Regulas Nr. 1083/2006 100. panta 5. punktu Komisija pieņem lēmumu par finanšu korekciju sešos mēnešos pēc uzklausīšanas dienas un, ja uzklausīšana nenotiek, sešu mēnešu laikposms sākas divus mēnešus no dienas, kurā saņemta Komisijas sūtītā ielūguma vēstule.

53 No Regulas Nr. 1083/2006 108. panta otrās daļas izriet, ka minētais 100. pants bija piemērojams, sākot no 2007. gada 1. janvāra, tostarp attiecībā uz programmām pirms 2007.–2013. gada perioda.

54 Šajā lietā Spānijas Karalistes uzklausīšana attiecībā uz darbības programmu "Andalūzija" notika 2008. gada 2. un 3. jūlijā, attiecībā uz darbības programmu "Basku zeme" tā notika 2009. gada 22. un 23. janvārī un attiecībā uz darbības programmu "Valensijas komūna" tā notika 2008. gada 4. un 5. novembrī. Savukārt Komisija apstrīdētos lēmumus par minētajām programmām pieņēma tikai attiecīgi 2009. gada 30. novembrī, 2009. gada 23. decembrī un 2010. gada 28. janvārī.

55 Tādējādi Komisija šajā gadījumā neievēroja Regulas Nr. 1083/2006 100. panta 5. punktā noteikto sešu mēnešu termiņu.

56 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka, pirmkārt, procesuālo noteikumu neievērošana, pieņemot nelabvēlīgu aktu, piemēram, fakts, ka Komisija nav pieņēmusi apstrīdēto lēmumu Savienības likumdevēja noteiktajā termiņā, ir uzskatāma par būtisku procedūras noteikumu pārkāpumu (skat. spriedumus Apvienotā Karaliste/Padome, 68/86, EU:C:1988:85, 48. un 49. punkts; Spānija/Komisija, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, 103. punkts, kā arī Spānija/Komisija, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, 103. punkts) un ka, otrkārt, ja Savienības tiesa, izvērtējot attiecīgo aktu, konstatē, ka tas ir pieņemts nelikumīgi, tai ir jānodrošina, lai iestātos sekas, kas izriet no būtiska procedūras noteikuma pārkāpuma, un tādējādi jāatceļ akts, kam piemīt šis trūkums (skat. spriedumus Komisija/*ICI*,

C-286/95 P, EU:C:2000:188, 51. punkts; Komisija/*Solvay*, C-287/95 P un C-288/95 P, EU:C:2000:189, 55. punkts; Spānija/Komisija, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, 103. punkts, kā arī Spānija/Komisija, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, 103. punkts).

57 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, izņemot īpašus gadījumus, it īpaši tos, kas paredzēti Savienības tiesu reglamentos, Savienības tiesa nevar balstīt savu lēmumu uz tiesību pamatu, ko tā izvirzījusi pēc savas ierosmes, pat ja tas ir absolūts pamats, iepriekš neuzaicinot lietas dalībniekus iesniegt savus apsvērumus par minēto pamatu (skat. spriedumus Komisija/Īrija u.c., C-89/08 P, EU:C:2009:742, 57. punkts, kā arī ITSB/*National Lottery Commission*, C-530/12 P, EU:C:2014:186, 54. punkts).

58 Runājot par jautājumu saistībā ar termiņu, kurā lēmums piemērot finanšu korekciju ir jāpieņem, ir jānorāda, ka lietās, kurās tikuši pasludināti spriedumi Spānija/Komisija, (C-192/13 P, EU:C:2014:2156) un Spānija/Komisija (C-197/13 P, EU:C:2014:2157), kas attiecas uz būtībā identiskiem faktiskajiem un tiesiskajiem jautājumiem, Spānijas Karalistei un Komisijai jau bija iespēja debatēt par šo jautājumu. Turklāt minētajās lietās Tiesa lūdza lietas dalībniekiem savos mutvārdu paskaidrojumos pievērsties minētajam jautājumam.

59 Turklāt Tiesa pēc tam šo judikatūru ir vairākkārt apstiprinājusi (skat. spriedumus Spānija/Komisija, C-429/13 P, EU:C:2014:2310, un Spānija/Komisija, C-513/13 P, EU:C:2014:2412).

60 No tā izriet, ka, pirmkārt, Komisijai ir bijis pietiekami daudz izdevību debatēs, kas balstītas uz sacīkstes principu, izklāstīt savus pamatus un argumentus par Regulas Nr. 1083/2006 100. panta 5. punktā noteiktā termiņa piemērojamību un, otrkārt, Tiesas judikatūra par šīs normas interpretāciju ir jāuzskata par iedibinātu.

61 Tāpēc ir jākonstatē, ka šī lieta ir īpašs gadījums šā sprieduma 57. punktā minētās judikatūras izpratnē un ka lietas dalībnieki nav jāaicina iesniegt savus apsvērumus par šo pamatu.

62 Šajos apstākļos ir jāizdara secinājums, ka Komisija, pieņemot apstrīdētos lēmumus, neievēroja Padomes regulā paredzēto likumisko termiņu.

63 Tādējādi, noraidot Spānijas Karalistes celtās prasības, nevis piemērojot tiesiskās sekas, kas izriet no būtiska procedūras noteikumu pārkāpuma attiecībā uz apstrīdētajiem lēmumiem, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

64 Tāpēc pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ.

Par prasībām pirmajā instancē

65 Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmo daļu, ja apelācijas sūdzība ir pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu. Tā var pati taisīt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja strīds ir izskatāmā stāvoklī.

66 Šajā gadījumā Tiesas rīcībā ir nepieciešamie elementi, lai pieņemtu galīgo spriedumu attiecībā uz Vispārējā tiesā iesniegtajām Spānijas Karalistes prasībām atcelt apstrīdētos lēmumus.

67 Šajā ziņā pietiek norādīt, ka šā sprieduma 50.–63. punktā izklāstīto iemeslu dēļ apstrīdētie lēmumi ir jāatceļ būtisku procedūras noteikumu pārkāpuma dēļ.

Par tiesāšanās izdevumiem

68 Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktā ir paredzēts, ka Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem, ja apelācijas sūdzība ir pamatota un Tiesa lietā taisa galīgo spriedumu.

69 Atbilstoši šā paša reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā saskaņā ar šā reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Spānijas Karalistei spriedums apelācijas tiesvedībā ir labvēlīgs un prasības Vispārējā tiesā tika apmierinātas, Komisijai ir jāpiespriež saskaņā ar Spānijas Karalistes prasījumiem atlīdzināt papildus saviem tiesāšanās izdevumiem arī šīs dalībvalsts tiesāšanās izdevumus gan pirmajā instancē, gan apelācijas instancē.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nosprież:

1) atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas spriedumu Spānija/Komisija (T-65/10, T-113/10 un T-138/10, EU:T:2013:93);

2) atcelt Komisijas 2009. gada 30. novembra Lēmumu C(2009) 9270, 2009. gada 23. decembra Lēmumu C(2009) 10678 un 2010. gada 28. janvāra Lēmumu C(2010) 337, ar kuriem samazināts Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) atbalsts, kas piešķirts attiecīgi saskaņā ar Komisijas 1994. gada 9. decembra Lēmumu C(94) 3456 – 1. mērķa darbības programmai "Andalūzija" (1994–1999), ar Komisijas 1998. gada 5. februāra Lēmumu C(1998) 121 – 2. mērķa darbības programmai "Basku zeme" (1997–1999) un ar Komisijas 1994. gada 25. novembra Lēmumu C(1994) 3043/6 – 1. mērķa darbības programmai "Valensijas komūna" (1994–1999);

3) Eiropas Komisija atlīdzina Spānijas Karalistes tiesāšanās izdevumus, kā arī sedz savus tiesāšanās izdevumus, kuri radušies gan tiesvedībā pirmajā instancē, gan šajā apelācijas tiesvedībā.

[Paraksti]